

---

af Kevin Anthony Perry

'EMPOWERING' NUUKS GADE- TEAM Gennem KAPACITETS- OPBYGNING

forbedrer individers og fællesskabers evne, viden og ressourcer og styrker dem til effektivt at nå deres mål og ambitioner (Brown, 2008). Dette koncept styrker principperne i lokalsamfundsarbejde ved at fokusere på ved hjælp af fællesskaber at opbygge de nødvendige færdigheder og ressourcer til selvfortalervirk-somhed og initiering af ændringer.

Samtidig giver empowerment individer de værktøjer og ressourcer, der er nødvendige for at tage styring over eget liv og træffe beslutninger som positivt påvirker deres trivsel. Dette udstyrer individer og fællesskaber med gå-på-modet til at fremme deres vækst og udvikling.

Både kapacitetsopbygning og empowerment spiller sammen en betydelig rolle i at katalysere bæredygtig udvikling og social forandring (Lee, 2019). Derfor fungerer de som fundamentet for ethvert udviklingsprogram eller initiativ, der søger at tackle individuelle, gruppe- eller lokalsamfundsudfordringer (Smith & Jones, 2017).

I denne artikel vil jeg vise, hvordan jeg har anvendt disse begreber i forskningsarbejdet med at kapacitetsopbygge Nuuks gadeteam. Dette styrker forbindelsen mellem videnopbygning og praktiske færdigheder, som er afgørende for praktisk lokalsamfundsarbejde.

Denne artikel omhandler et igangværende samarbejde mellem Kommuneqarfik Sermersooqs (hovedstadskommunen, hvor Nuuk ligger) opsøgende gadeteam og Ilisimatusarfiks Center for Arktisk Velfærd (ICAV), baseret på deltagende aktionsforskning. Målet med samarbejdet er at styrke kapaciteten blandt de opsøgende socialarbejdere og give dem større overblik over deres job og faglige udvikling (UNDP, 2015).

Kapacitetsopbygning og empowerment er begreber, der understøtter udviklingen af individer, fællesskaber og organisationer gennem socialt- og lokalsamfundsarbejde (Jones, 2010; Smith, 2015). Kapacitetsopbygning er helt specifikt en proces, som

Fakta

Kommuneqarfik Sermersooq (KS) er hovedstadskommune og administrerer Nuuks sociale og uddannelsesmæssige tilbud. KS er den største kommune i Grønland og dækker et område på cirka 335.000 kvadratkilometer. Den er etableret i 2009 efter en kommunalreform som fusionerede mindre kommuner, herunder Nuuk, Paamiut og Ammassalik (Perry & Arnfjord, Nuuk, 2019). Kommunen omfatter nu byerne Paamiut, Tasiilaq og Ittoqqortoormiit, samt en række bygder.

Når mennesker har adgang til uddannelse, oplæring og ressourcer muliggør det, at de kan opnå nye færdigheder og viden. De bliver mere selvsikre og i stand til at tage kontrol over deres liv. En styrket kapacitet hjælper med at nedbryde barrierer, der ellers kunne have begrænset deres evne til at nå deres mål, i form af økonomiske, sociale og i dette tilfælde faglige ambitioner.

Udgangspunktet for denne artikel er konteksten omkring gadeteamet i Nuuk og rammerne for gadearbejdet. Efterfølgende, dykker jeg ned i begrebet magt og udforsker dernæst emnerne kapacitetsopbygning og empowerment. Herefter udføres en analyse af opsøgende socialt arbejde og gadeteamet i Nuuk.

Konteksten og gadeteamet

En tilfældighed førte til et møde mellem mig og koordinatoren for hjemløseområdet, som også leder Nuuks gadeteam. Mødet blev grundlaget for vores nuværende samarbejde, som bygger på deltagende aktionsforskning. Det hele skete fordi min kollega, Steven Arnfjord foreslog, at jeg deltog i et netværksmøde omkring hjemløshed med kommunal- og landspolitikere. Siden 2010'erne er det politisk anerkendt at hjemløshed i Grønland er et alvorligt socialt problem. Under flere efterfølgende møder fortalte koordinatoren, at det opsøgende gadeteam havde behov for flere kvalifikationer, undervisning i form af mere kendskab til målgruppen og flere kommunikative færdigheder. Teamet manglede reelt faglighed. I Ilisimatusarfiks Center for Arktisk Velfærd (ICAV) indgik vi derfor i et samarbejde om kapacitetsopbygning med kommunens gadeteam.

Oplæring er afgørende for succesfuld støtte af sårbare personer

Opsøgende socialt arbejde er et udfordrende og komplekst felt. Det kræver et specifikt færdighedssæt og viden for at kunne virke effektivt (Larkin, 2019). Selvom man kan arbejde inden for socialt arbejde uden formelle kvalifikationer, så er refleksiv praksislæring afgørende for at sikre, at socialarbejdere har de nødvendige færdigheder og viden til at levere en indsats og møde borgernes behov. Der er flere grunde til, at 'underkvalificeret' socialarbejdere har brug for oplæring. 'Underkvalificeret' henviser i denne tekst til medarbejdere, der mangler formel uddannelse og oplæring. Manglen på formelle kvalifikationer er ikke det samme, som at man er uegnet til et job. Mange personer besidder værdifulde færdigheder og erfaringer, der ikke stemmer overens med formelle færdigheder.

Socialrådgivning er en formel færdighed og en reguleret profession med etablerede professionelle standarder og etiske retningslinjer (NASW, 2017). Oplæring sikrer, at socialarbejdere

forstår disse standarder og retningslinjer og kan anvende dem. For det andet indebærer socialt arbejde et arbejde med mennesker, der oplever komplekse sociale problemer såsom: fattigdom, mentale helbredsproblemer, afhængighed og vold (Barker, 2018). Oplæring giver socialarbejdere kendskab til disse problemer og giver dem teoretiske og metodiske færdighederne til at støtte borgere, der står over for disse udfordringer. For det tredje er socialt arbejde en menneskeorienteret profession, der kræver fremragende kommunikations- og mellemmenneskelige færdigheder (Gitterman & Knight, 2019). Oplæring hjælper med at udvikle disse færdigheder, herunder aktiv lytning, empati og opbygning af relationer til borgere. For det fjerde sikrer oplæring en forståelse af de lovgivningsmæssige- og politiske rammer (Reamer, 2013). For det femte står nutidens socialarbejdere over for forskellige og krævende udfordringer, som fremhæves af den globale definition af socialt arbejde, fremlagt af International Federation of Social Work (2014):

"Socialt arbejde er en praksisbaseret profession og en akademisk disciplin, der fremmer social forandring og udvikling, social sammenhængskraft samt befrielse og styrkelse af mennesker. Principper om social retfærdighed, menneskerettigheder, kollektivt ansvar og respekt for mangfoldighed er centrale inden for socialt arbejde. Med udgangspunkt i teorier inden for socialt arbejde, samfundsvidenskaber, humaniora og oprindelige erkendelser involverer socialt arbejde mennesker og strukturer for at håndtere livsudfordringer og fremme trivsel."

Endelig kan socialt arbejde være følelsesmæssigt krævende. Socialarbejdere skal praktisere selvomsorg og fortsætte deres faglige udvikling gennem deres arbejdsliv (Morrison & Berg, 2019).

Den første strukturerede kommunale indsats for socialt udsatte borgere

Nuuk har ca. 19.500 indbyggere. Den sociale sammensætning i Nuuk er mærket af forskellige faktorer som historie, kolonisering, geografi, demografi, økonomi og kultur. Koloniseringen er en signifikant faktor, som stadig påvirker Grønland og de sociale dynamikker i Nuuk den dag i dag (Hastrup, 2016). Dansk var i mange år det dominerende sprog, og er stadig overrepræsenteret på videregående uddannelser, i store dele af den offentlige administration og i private virksomheder. Efterdønninger af koloniseringen ses stadig i livet i Nuuk på områder som: retssystemet, politiet, forsvaret, politik og sociale hierarkier. Traditionelle grønlandske skikke og væremåder eksisterer side om side med danske normer og værdier (Hastrup, 2016). I de seneste årtier er der opstået et pres for at fokusere på grønlandsk kultur i Nuuk. Det har ført til et fornyet fokus på inuit-traditioner, sprog og kunst (ibid.).

De fleste beboere har inuit (grønlandsk) baggrund. Over 96 procent er danske statsborgere. Antallet af migranter fra andre stater, der lever og arbejder i Grønland, stiger også, antallet udgør nu 2,7 procent af den samlede befolkning. Den sociale sammenhæng i Grønland er kompleks og nuanceret, hvilket reflekterer historien og de mangfoldige kulturelle indflydelser.

Ligesom i de fleste storbyer så, har Nuuk sociale udfordringer. En af de største udfordringer i Nuuk er *misbrug* af alkohol og euforiserende stoffer (Arn fjord, 2023). 90 procent af den grønlandske befolkning har prøvet at indtage alkohol, og mere end halvdelen af befolkningen har indtaget alkohol i skadelige mængder (Bjerregaard et al., 2020). Selvom der i Grønland drikkes mindre end i andre lande, er drikkemønstret det mere skadelige ”binge-drikning”, hvor store mængder alkohol konsumeres over en kort periode. Drikkemønstret har omfattende konsekvenser, og er et tilbagevendende tema i diskussioner om årsagerne til sociale problemer. Den negative indvirkning af alkohol på det sociale liv er et velkendt problem i den vestlige socialpolitiske historie (Harper, 1982; Spradley, 1988). Nogle har tilskrevet problemerne med til alkohol biologiske faktorer, såsom at grønlandere skulle være disponeret til at have svært ved at forbrænde alkohol. Dette er videnskabeligt tilbagevist. Vold i hjemmet er en kritisk social udfordring i Nuuk, som i højere grad påvirker kvinder og børn (Larsen & Bjerregaard, 2019). Desuden har mere end halvdelen af grønlandske kvinder på et eller andet tidspunkt i deres liv været udsat for seksuel eller fysisk vold, hvor vold i hjemmet udgør en betydelig del af disse hændelser (ibid.). I Nuuk er der også udfordringer inden for uddannelse, beskæftigelse og en væsentlig velstandskløft. Nuuk befinder sig i en boligkrise med behov for flere betalingsvenlige og sociale/offentlige boliger. Folk på ventelisten til sociale/offentlige boliger venter 15-20 år på en bolig. Den seneste hjemløsetælling fandt, at én procent af befolkningen lever i hjemløshed (Arn fjord & Perry, 2022). Cirka 150 befinder sig i Nuuk (ibid.).

PAR – Deltagende aktionsforskning

Participatory action research (PAR) eller deltagende aktionsforskning på dansk, er en dynamisk, iterativ forskningsmetode, der involverer aktiv deltagelse fra de mennesker eller samfund, der forskes i (Baum & MacDougall, 2000). PAR kendetegnet ved en cyklisk proces med planlægning, handling, refleksion og evaluering (Reason & Bradbury, 2008). Dette giver deltagerne mulighed for at handle aktivt for at løse de undersøgte problematikker. PAR anses for at være gavnlige for social retfærdighed og samfundsudvikling. PAR prioriterer at engagere marginaliserede eller undertrykte grupper for at sikre, at deres stemmer bliver hørt, og deres perspektiver bliver inddraget (Kemmis & McTaggart, 2005).

PAR involverer ofte en vedholdende søgen efter kapacitetsopbygning i forhold til praktiske løsninger på reelle problemer i stedet for blot akademiske aktiviteter (Stringer, 2007; Andersen et al., 2018). Som en proces med aktive eksperimenter og refleksion kan aktionsforskning tage mange former og involvere forskellige interessenter, herunder forskere, praktikere og samfundets medlemmer (Baum & MacDougall, 2000).

Det deltagende aktionsforskningsprojekt i kommunen blev bygget op omkring et praktisk behov hos de ansatte, som vi i ICAV i sidste ende vurderede ville styrke den sociale retfærdighed overfor de mennesker, som det opsøgende arbejde havde som målgruppe.

Opsøgende socialt arbejde

Opsøgende socialt arbejde indebærer, at socialarbejderen begynder sin indsats der, hvor målgruppen færdes, såsom i boliger, på gaden eller i forskellige andre instanser i samfundet. Arbejdet involverer ofte uforudsigelige- og ukontrollerbare situationer. Håndtering af nødsituationer og pludselige hændelser er en central del af arbejdet (Andersson, 2013). Brobygning mellem sårbare borgere, kommunale myndigheder og NGO'er er centralt i det opsøgende arbejde, og gode netværksevner er afgørende for at forbinde borgerne til andre ressourcer og ydelser (Perry, 2022).

For at kunne udføre opsøgende socialt arbejde er det nødvendigt med en omfattende viden om lokaliteter, hvor målgruppen befinder sig og evnen til at opbygge tillid til dem, de opsøgende medarbejdere kommer i kontakt med (Andersson, 2013). Det handler om at etablere kontakt og tillidsfulde relationer til målgruppen ved brug af en respektfuld og ikke-dømmende fordomsfrie tilgang, som understøtter tillidsopbygningen og relationsprocesserne. Det kræver uddannede og kyndige medarbejdere, der forstår de problemer, som målgruppen kan befinde sig i. Professionelt opsøgende arbejde skal koordineres og have en klar strategi, og politikere og kommunal ledelse skal forstå og værdsætte den rolle som de opsøgende medarbejdere har (ibid.).

Når kontakten er etableret skal man hjælpe målgruppen med at finde løsninger på deres problemer, for eksempel med at få adgang til passende støtte, skadesreducing og forbedring af deres livskvalitet. Målgrupperne for det opsøgende arbejde har ofte ingen eller lidt kontakt med sociale servicetilbud. De ved ikke, hvor de kan finde hjælp. De ønsker måske ikke ydre indblanding eller erkender ikke, at de har brug for hjælp. Under det opsøgende møde kan der således være flere ting på spil, som socialarbejderen skal tage højde for. For eksempel er et af de etiske dilemmaer for socialarbejderen respekten for selvbestemmelse

sat overfor samfundets ansvar for borgerens velbefindende. Socialarbejderen skal reflektere over de værdier, der guider ens beslutninger (Perry, 2022).

Opsøgende indsatser foregår i lokalmiljøet, hvor mennesker ofte opholder sig, og kan forekomme i det offentlige eller private rum. Socialarbejderen træder ind i ydelsesmodtagerens fysiske og sociale territorium i stedet for, at ydelsesmodtageren kontakter socialforvaltningen. Endvidere handler det om at adressere magtforholdet og social uretfærdighed. Bevægelsen bør være fra passive modtagere af hjælp til en styrket målgruppe eller lokalsamfund som kender deres rettigheder, og kan handle på dem (Adams, 2008).

Gadeteamet i Nuuk

I første omgang var gadeteamet sammensat af en koordinator ansvarlig for hjemløseområdet sammen med fem opsøgende medarbejdere, der blandt andet inspicerede Containerbyen, som er en skurvognsby, som kommunen har etableret til mennesker uden bolig men med job. Ved mit begyndende feltarbejde var kun tre af de opsøgende medarbejdere ”aktive”. Et teammedlem var langtidssygemeldt, og et andet var midlertidigt blevet flyttet til at varetage opsyn med herberget, efter at være vendt tilbage fra et længere fravær (Perry, 2022). Af de tre aktive medarbejdere, arbejdede det mest erfarne medlem alene, mens de to nyere medlemmer arbejdede sammen. Holdmedlemmerne arbejdede primært i dagtimerne og fulgte offentlig overenskomst, der fastsatte arbejdstiden til mellem 08:00-16:00, undtagen om torsdagen, hvor de arbejdede indtil kl. 17:00. Der var nogle få undtagelser fra reglen:

Hver anden uge skulle to medarbejdere deltage i et møde mellem klokken 19:00 til 20:00 med beboerne fra Containerbyen.

Hvis et teammedlem fik et tip om, at nogen sov på gaden, kunne de møde tidligt ind for at finde personen. Hvis gadeteamets mobiltelefon modtager et nødopkald, skal holdet handler derefter.

Samarbejdet om aktionsforskningen mellem kommunen og ICAV bestod af en forsker fra ICAV, en holdkoordinator, medlemmer af gadeteamet fra Kommuneqarfik Sermersooq og en professionel opsøgende socialarbejder fra Københavns Kommune. Gennem samarbejdet blev holdmedlemmernes kapacitet forbedret, hvilket i sidste ende gavnede sårbare voksne i samfundet. Indsatsen førte også til, at kommunens ansatte fik nye perspektiver og værktøjer til at arbejde med målgruppen.

Refleksivitet er en afgørende del af deltagende aktionsforskning, og forskere skal gøre status over de handlinger, der bliver

foretaget i løbet af forskningen, og hvilke fordele, de kan have (Herr & Anderson, 2015). Derfor gik samarbejdet mellem de forskellige partnere nedefra og op, og det havde til formål at forbedre holdets evne til at være langt mere til nytte for de udsatte voksne i lokalmiljøet.

Gadeteamet og det opsøgende socialt arbejde i det offentlige rum

I det opsøgende arbejde i Nuuk skal der skabes kontakt til hjemløse og sårbare borgere og samtidig vurderes og kortlægges situationen for målgruppen. Gadeteamet bør tage noter af de møder de har og henvise borgerne til passende offentlige instanser i samarbejde med koordinatoren. Medarbejderne udfører dagligt opsøgende arbejde både på offentlige og private områder. For eksempel besøger de institutioner som Frelsens Hær, Blå Kors og Kofoeds Skole Nuuk, som tilbyder gratis mad og andre tjenester. I det offentlige rum kan medarbejderne nå ud til kendte eller potentielle udsatte borgere, ofte på steder som Brugsen, storcentret eller byens bibliotek.

Gadeteamets arbejde indebærer også opsøgende arbejde ved store boligkomplekser som Radiofjeldet, hvor de informeres af viceværter om mennesker, som sover på gaden eller i de opvarmede opgange. Medarbejderne lover herefter at lede efter sovestederne, og hvis de har succes, beder de om den hjemløses kontaklinformation, mens de forsøger at overbevise dem om at benytte byens herberg.

Under en af disse undersøgelser, fandt en medarbejder en person, som sov på gaden. Medarbejderen interagerede med den hjemløse på en tålmodig måde, selvom den hjemløse nægtede at benytte byens herberg på grund af manglende tillid til medarbejderne på herberget. Denne episode illustrerer igen vigtigheden af tillid, selv under vanskelige omstændigheder. Mens gadeteamets indsats kan være proaktiv, kan interaktionen med borgeren beskrevet ovenfor vække nogle bekymringer.

Der er en tydelig magtdynamik mellem gadeteammedarbejdere og hjemløse borgere. For eksempel skal medarbejderen undersøge og finde sovestederne og forsøge at overtale hjemløse borgere til at benytte herberget. Det antyder, at gadeteamet har myndighed til at træffe beslutninger på vegne af de hjemløse, hvilket ikke er tilfældet. Opsøgende medarbejdere har kun dialogen som redskab og intet andet. Desuden håndterer denne indsats ikke de underliggende årsager til hjemløshed, såsom boligmangel, fattigdom, arbejdsløshed eller et utilstrækkeligt socialt sikkerhedsnet. I stedet fokuserer den på at overbevise hjemløse om at benytte byens herberg, som ikke altid er en bæredygtig løsning.

Herberget som tilbud kan være utilstrækkelig for nogle borgere. Herberget har strenge regler, ukvalificeret personale, der mangler færdigheder til at håndtere hjemløse borgere, og især borgere med mentale- eller afhængighedsproblemer.

Situationen ovenfor skitserer også tillidsproblematikken. Der kan stilles spørgsmål til kvaliteten af den støtte, som herberget yder og behovet for mere omfattende ydelser, der adresserer de underliggende årsager til hjemløshed og samtidig opbygger tillid til sårbare brugere. I kampen mod hjemløshed er tilflugtssteder en kortsigtet 'one-size-fits-all' løsning. Det er dog afgørende at bevæge sig ud over de kortsigtede løsninger og i stedet fokusere på langsigtede løsninger på hjemløshed, som styrker individer og adresserer strukturelle problemer og huller i boligudbuddet.

Containerbyen

Gadeteamet er ansvarlige for at udføre opsøgende arbejde i Containerbyen, der består af otte skurvogne, som er blevet sammensat for at skabe lejligheder til 20 personer. Beboerne har adgang til et fællesrum, et køkken, badeværelsesfaciliteter og individuelle værelser, der er udstyret med en enkelt seng og opbevaringsplads. Selvom beboerne generelt set er tilfredse med deres boligforhold, skal de arbejde eller være i gang med at tage uddannelse og betale en månedlig husleje på 2.000,- kr. Hvis de ikke betaler regningerne til tiden, er det gadeteamets opgave at smide dem ud. Dette kan skade gadeteamets forhold til borgere i lokalmiljøet og underminere den tillid, gadeteamet forsøger at opbygge.

Under en køretur til Containerbyen i oktober 2021, udtrykte et gadeteamsmedlem frustration over deres rolle som fogeder. Medlemmet sagde, at det ikke burde være deres ansvar, og at det skaber mistillid mellem beboerne og gadeteamet. Andre medlemmer af teamet gav udtryk for samme holdninger. Brugen af opsøgende medarbejdere som fogeder går stik imod værdierne- og etikken bag socialt arbejde. Den kommunale ledelse burde genoverveje gadeteamets jobfunktion.

Rollen som foged kan være en traumatisk oplevelse, og socialarbejdere bør være forsigtige med at deltage i sådanne aktiviteter. Fogedopgaven kan føre til udbrændthed og stress blandt gadeteamet. På den anden side kan deltagelse i sådanne aktiviteter føre til generel utilfredshed med jobbet og ansatte, der forlader jobbet. Endeligt rejser denne uetiske adfærd bredere spørgsmål til socialarbejderen rolle i samfundet. For eksempel skal socialarbejdere involveres i aktiviteter, der kan skade de lokalsamfund, de tjener, eller skal de udelukkende fokusere på rådgivning og støtte? Skal socialarbejdere have indflydelse på

politikker og beslutninger, der påvirker deres arbejde? Disse er komplekse, etiske og praktiske spørgsmål, som kræver omhyggelig overvejelse og refleksion.

Helt generelt understreger diskussionerne ovenfor behovet for, at socialarbejdere reflekterer kritisk over deres rolle i samfundet og sørger for, at deres handlinger er i overensstemmelse med deres værdier og etik. De understreger også vigtigheden af at arbejde for politikker og praksis, som fremmer social retfærdighed og lighed.

Under det samme besøg i Containerbyen havde gadeteamet købt musefælder for at hjælpe beboerne med at håndtere et museproblem, de døjede med. De satte fælderne op i fællesområderne og delte nogle af dem ud til beboerne. Musefængeropgaven vækker undren omkring de etiske implikationer af gadeteamets handlinger vedrørende museplagen i Containerbyen. Mens deres hensigter måske var gode, havde gadeteamet ikke nogen dialog med beboerne for at finde ud af, om de ønskede musefælder, eller om der var alternative måder at løse problemet på, som måske var mere effektive. Desuden satte gadeteamet størstedelen af musefælderne op, uden at vende situationen med beboerne i Containerbyen, og de gav heller ikke nogen vejledning i, hvordan man bruger musefælderne sikkert og korrekt. Desuden rejser brugen af musefælder som den primære løsning på mus i Containerbyen tvivl om de underliggende årsager til problemet. For eksempel kan forekomsten af mus være et symptom på større problemer såsom dårlig hygiejne eller utilstrækkelig affaldshåndtering. At tage hånd om disse bagvedliggende årsager kan have en mere langvarig effekt, end blot at tilbyde musefælder til beboerne. Mens gadeteamets handlinger måske har givet nogle af beboerne en kortvarig lettelse, kan en mere helhedsorienteret tilgang være nødvendig for at håndtere de bagvedliggende liggende problemer.

Ad hoc-opgaver

Under feltarbejdet så jeg gadeteamet udføre to ad hoc-opgaver. Den første opgave involverede at eftersøge en ung mand, som var paranoid skizofren og stofmisbrug. Den unge mand havde tidligere været voldelig, han bar kniv og havde udvist en truende adfærd. Han var ikke hjemme og han var ikke mødt op på Koføeds Skole Nuuk, som ellers var aftalen. På denne årstid var vejret meget koldt. Han var potentielt til fare for sig selv og andre. Til sidst, med hjælp fra en medarbejder fra Koføeds Skole, fandt vi ham i sin mors lejlighed i Nuussuaq (en bydel i Nuuk).

Den anden opgave, jeg observerede, var at gadeteamet ledte efter en hjemløs mand, som nogen havde set sove i nogle

forladte bygninger. Gadeteamet havde modtaget information fra et nedrivningsfirma om at en mand kom og gik i et huse, som skulle rives ned. Ifølge beretningerne talte manden hverken grønlandsk eller dansk. Da gadeteamet gennemgik de forladte huse opdagede de et værelse i et af husene, der så ud til at være en veletableret base. Værelset forekom beboet i form af sokker hængt på en bøjle fra en bjælke i loftet, sorte affaldsække fyldt med tøj på gulvet, madvarer spredt rundt omkring, paptallerkener med kage, en plastbeholder fyldt med pølsehorn, brød, chips, chokolademælk, dåseflødeskum og flere pølsehorn. Beboeren var dog ikke til stede, da teamet fandt basen, så de måtte genoptage indsatsen senere. Det velassorterede værelse gav indtryk af, at den person, der havde søgt ly, var opfindsom og rutineret i at sove på gaden.

Disse to eksempler fremhæver gadeteamets komplekse udfordringer, når de arbejder med sårbare personer i lokalsamfundet. For eksempel involverede den første opgave at lede efter en ung mand med paranoid skizofreni og misbrug, der var blevet væk i koldt vejr. Det fremhæver blandt andet de risici og farer, som hjemløse personer står over for, især under barske vejrforhold og mulige udfordringer med sundhedssystemet.

Den anden opgave involverede en eftersøgning af en hjemløs mand, der overnattede i forladte bygninger. Igen rejser det en tvivl om de bagvedliggende årsager til hjemløshed og manglen på støttesystemer til at imødekomme behovene hos personer der er hjemløse. Derudover kan gadeteamet blive udfordret på deres sproglige kompetencer.

Situationerne understreger tilsammen behovet for helhedsorienterede og bæredygtige tilgange til at støtte individer, som står over for flere udfordringer, såsom hjemløshed, mentale helbredsproblemer og stofmisbrug. Det understreger også behovet for samarbejde og partnerskaber mellem forskellige instanser i lokalsamfundet for at tackle de underliggende problemer og støtte dem, der allerede er hjemløse.

Kompetenceopbygning

I de første to faser af undersøgelsen blev etnografiske metoder anvendt til at indsamle data, herunder feltarbejde, deltagerobservation og brugen af feltnoter som inkorporerede "thick description" (indholdsrige beskrivelser), som defineret af Geertz (1973). Feltarbejdet indebærer at følge medarbejdere i en organisation eller en person i et lokalsamfund i praksis. Her stiller forskeren spørgsmål for at afklare visse episoder eller praksisser. Forskeren tager detaljerede feltnoter om observationer, samtaler, kropssprog og humør hos personen under

observationen. Denne tilgang giver et direkte, multi-dimensionelt billede af personens rolle, tilgang, synspunkter og opgaver under observationen. Et feltarbejde er fleksibelt og tillader observationer over sammenhængende eller ikke-sammenhængende dage. Alt fra en enkelt vagt til en hel måned (Perry, 2022).

I løbet af fase ét, som startede i oktober 2021, anvendte jeg deltagende observation som forskningsmetode. Det primære mål for denne fase var at indsamle værdifulde data om gadeholdets praksis og identificere deres uddannelses- og oplæringsbehov. Som sådan observerede jeg holdets aktiviteter og interaktioner med forskellige interessenter, herunder lokale institutioner, og brugte disse observationer til at generere indsigter om holdets praksis. Feltarbejdet var den primære metode, mens jeg fulgte med gademedarbejderne, mens de arbejdede i det lokale samfund (fx på gaden, på lokale institutioner og i Containerbyen). Jeg fulgte også gadeteamet under opfølgende og rapporteringsaktiviteter med koordinatoren. Desuden havde jeg samtaler med koordinatoren for området om holdets oplæringsbehov. Under møderne på enmandshånd med koordinatoren tog jeg løbende noter.

På den anden side er deltagende observation en forskningsmetode, hvor forskeren aktivt deltager i den gruppe, som er i fokus. I denne sammenhæng deltog jeg aktivt i diskussioner og gav feedback, når jeg observerede teammøder eller når gadeteammedlemmer interagerede med koordinatoren. Deltagende observation sigter mod at få et indblik i gruppen og forstå, hvordan de fungerer og interagerer. Det, som feltarbejde og deltagende observation har til fælles, er, at de hjælper forskere med at forstå den sociale kontekst og adfærd der er i praksis.

Generelt fokuserede fase ét af PAR-samarbejdet på observation og indsamling af data, og de indsamlede data informerede faser to og tre. I løbet af fase to i PAR-samarbejdet havde jeg mulighed for at følge og interviewe en københavnsk socialarbejder, der er ekspert i opsøgende socialt arbejde blandt grønlandske marginaliserede og hjemløse i Danmark. Formålet var at opnå indsigt i det opsøgende arbejde, der udføres med denne brugergruppe, og bruge erfaringerne til at styrke gadeteamet i Nuuk. Den københavnske socialarbejder arbejdede med 'Housing First' -metoderne, som lægger vægt på hurtigt at skaffe hjemløse en bolig, og dernæst tilbyde socialt støtte. Denne tilgang giver et stabilt fundament for personer til at arbejde med at tackle andre udfordringer (Benjaminsen et.al. 2020). Den københavnsk socialarbejder koordinerede selv

kontakten og hjælpen til hendes brugergruppe. Gennem feltarbejdet observerede jeg nøje den københavnske socialarbejders professionalisme og fik væsentlige indsigter i effektive opbyggende socialfaglig praksis.

I fase tre af samarbejdet inviterede vi den en københavnsk socialarbejder til Nuuk for at hjælpe med oplæringen. Vi designede et workshopprogram til gadearbejderne i Nuuk og ansatte fra herberget på baggrund af data fra fase et og to. Workshopen havde primært fokus på at opbygge deltageres kapacitet og styrke gadeteamet og de ansatte på herberget.

Oplæringen blev udformet så det skulle være praktisk og nem at anvende. Dette fremgik også af feedbacken fra gadeteamet, der bemærkede, at de havde fået grundig og praktisk oplæring, der styrkede dem i arbejder med målgruppen. Den positive feedback fra deltagerne understregede vigtigheden af indsatsen. I feedbacken gav teamet udtryk for, at de følte sig, bedre forberedt til arbejdet og havde fået brugbare værktøjer. Oplæringen hjalp dem med at få overblik over arbejdet og træffe beslutninger, der positivt kunne påvirke arbejdet med målgruppen.

Konklusion

I PAR-forløbet er der i de første to faser anvendte etnografiske metoder til at indsamle værdifulde data ved hjælp af feltarbejde, deltagende observation, feltnoter og en forskningsdagbog. Jeg brugte disse metoder til at opnå indsigt i opgaver og perspektiver hos opsøgende-teamet i Nuuk. Desuden gav dataindsamlingen en dyb indsigt i, hvordan teamet arbejdede og interagerede med hinanden i Nuuk og deres målgruppe. Fase to genererede også værdifulde data til at designe en kapacitetsopbyggende workshop for deltagerne i Nuuk. Det overordnede formål med workshopen var at opbygge deltageres evner og styrke gadeteamet og herbergspersonalet. Empowerment fremgår af feedbacken og af samarbejdet med kommunen, som muliggjorde en lokal kapacitetsopbygning. Det har skabt et tillidsfuldt fundament for fremtidig samarbejde mellem ICAV og Kommuneqarfik Sermersooq.

Litteratur

Adams, R. (2008). *Empowerment, Participation and Social Work*. New York: Palgrave MacMillan.

Andersen, J., Frandsen, M.S., Hovgaard, G. & Matras, A.K. (2018). Planlægning og aktionsforskning - erfaringer med aktionsforskning i planlægger uddannelsen: Bilfeldt, A; Søgaard, M.J.; Andersen, J. & Perry, K. A. (Red.) Den ufærdige fremtid - Aktionsforskningens potentialer og udfordringer: AAU Forlag.

Andersson, B. (2013) Finding ways to the hard to reach—considerations on the content and concept of outreach work, *European Journal of Social Work*, 16(2), 171-186.

Arnfred, S & Perry, K (2022). Den Grønlandske Hjemløsetælling. Ilisimatusarfik

Arnfred, S. (2023). Sociale problemer og socialpolitik i Grønland: I Søren Rudbæk Juul og Jørgen Elm Larsen: Socialpolitik, 5. udgave. Hans Reitzel.

Baum, F., & MacDougall, C. (2000). Participatory Action Research. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 54(10), 817-822.

Barker, R. L. (2018). *The Social Work Dictionary*. National Association of Social Workers.

Benjaminsen, L., Christensen, R.A., & Hundahl, M.S. (2020). Udbredelsen af Housing First. Muligheder og barrierer i implementeringen af Housing First på hjemløhedsområdet i Danmark. VIVE: Socialstyrelsen, Rambøll Management Consulting og VIVE

Bjerregaard, P., Christina V. L. Larsen, Ivalu K. Sørensen & Janne S. Tolstrup (2020) Alcohol in Greenland 1950-2018: consumption, drinking patterns, and consequences, *International Journal of Circumpolar Health*, 79:1

Brown, L. D. (2008). Capacity development and capacity building: What does it mean? *Journal of International Development*, 20(3), 458-473.

Geertz, C. (1973). *Thick Description: Toward an Interpretative Theory of Culture: In the Interpretation of Cultures: Basic Books: New York.*

Gitterman, A., & Knight, C. (2019). *The handbook of social work practice with vulnerable and resilient populations*. Columbia University Press.

Harper, D.A. (1982). *Good Company: A Tramp life*. Chicago: University of Chicago Press.

Hastrup, K. (2016). Feltarbejde i Thule. Sammenfiltringen af steder, folk og fortællinger. *Kulturstudier*, 7(1), 62-79

Herr, K. & Anderson, G. L. (2015). *The Action Research Dissertation (Second Edition)*: Sage. *Third World Quarterly*, 37(4), 611-629.

IFSW. (2014). *Global Definition of Social Work*. <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>

Jones, R. (2010). *Building local capacity for effective development: A guide for practitioners*. Routledge.

Kemmis, S., & McTaggart, R. (2005). Participatory Action Research: Communicative Action and the Public Sphere. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The Sage Handbook of Qualitative Research*. Sage.

Larkin, H. (2019). *Social work practice in mental health: An introduction*. Routledge.

Larsen Lytken Viskum, C., & Bjerregaard, P. (2019). Vold og seksuelle overgreb i Grønland—Et notat baseret på befolkningsundersøgelserne i Grønland. Center for Folkesundhed i Grønland.

Lee, J. (2019). Empowerment and sustainable development in Africa: Conceptual framework and empirical analysis. *Journal of Sustainable Development*, 12(2), 73-83.

Morrison, T., & Berg, B. (2019). *Professional self-care and well-being: A workbook for social service providers*. Oxford University Press.

NASW. (2017). *Code of Ethics*. National Association of Social Workers. <https://www.socialworkers.org/About/Ethics/Code-of-Ethics/Code-of-Ethics-English>

Reamer, F. G. (2013). *Social work ethics casebook: Cases and commentary*. NASW Press.

Reason, P., & Bradbury, H. (Eds.). (2008). *The Sage Handbook of Action Research: Participative Inquiry and Practice*. Sage.

Perry, K., & Arnfred, S. (2019). Der er langt fra Tasiilaq til Nuuk – perspektiver på socialt arbejde på distancen. *Tidsskriftet Grønland*, 67(4), 267-276.

Perry, K. A. (2022). Kapacitetsopbygning med "Gadeteamet" i Kommuneqarfik Sermersooq. *Tidsskriftet Grønland*, 70(4), 241-254.

Smith, R. (2015). *Capacity development in practice*. Routledge.

Smith, R., & Jones, R. (2017). *Building local capacity for development: A framework for action*. Routledge.

Spradley, J.P. (1988). *You Owe Yourself a Drunk: An Ethnography of Urban Nomads*.

Stringer, E. T. (2007). *Action Research*. Sage. Lanham: University Press of America.

UNDP (2015). *Capacity Development: A UNDP Primer*. New York: United Nations Development Programme.

Kevin Anthony Perry

Uddannet socialarbejder i England og ph.d. i samfundsvidenskab fra Roskilde Universitet. Han har siden 2018 været lektor og afdelingsleder af Socialrådgiveruddannelsen ved Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet). Han har forsket omfattende i gadeplansindsatser og forebyggende socialt arbejde. Han er i dag tilknyttet Ilisimatusarfiks Center for Arktisk Velfærd og forsker aktuelt i hjemløshed og sociale problemer.

